Võromaa – üts ummamuudu kotus

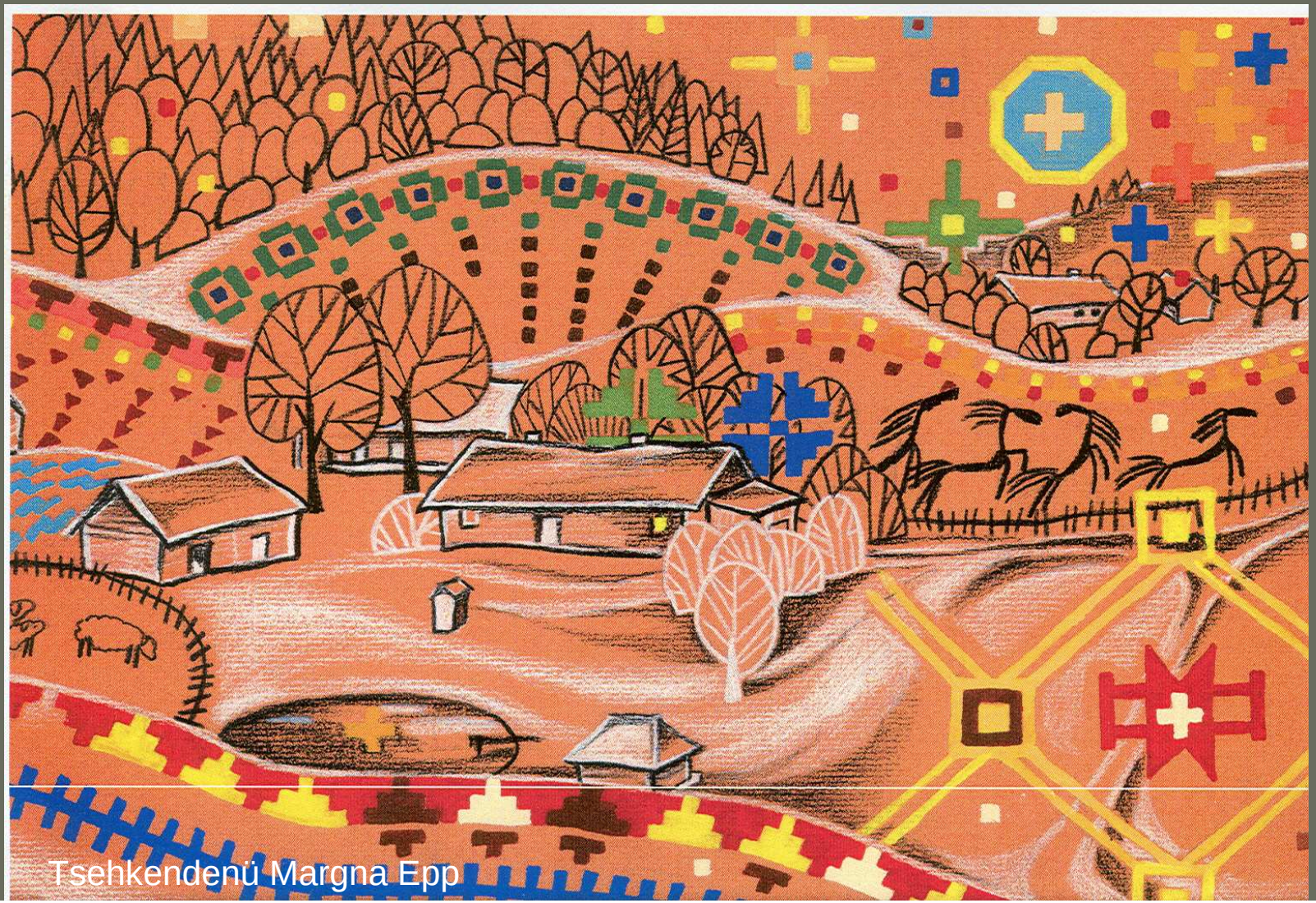

Tsehkendenü Margna Epp

üks **haldusüksus**
(kreis e.maakond)
1783 – 1920

Kaart: Regio ja Võro Instituut

Inemise’

Heigo Mägi pilt.

Laube Kadri pilt

Võrokõnõ om põlinõ

Küsümine 1998 a näüdäs, et Võromaal 54% om mõlõmba vanõmba puult ja 13% üte vanõmba puult põlitsõ. Kokko 67% vähämbalt 3 põlvõ põlitsõ. Taha manu 10 % seto peritollu rahvast.

Uurit Võromaa sugupuu' näütäse, et välästpuult nalalt naist es võeda ja vällä ka mehele es minda'. Kogokund om väegä pikkä aigu olnu ummile traditsioonele kimmäs, nü kultuurivaihtust olõ-i olnu.

Võrokõnõ kõnõlõs tõistõ

Võrokõist tundas kõrraga är keele perrä.

Täämbäne keskiän võrokõnõ om (vähämbält) katõkeelinõ.

Uurmine 1998 näüdäs, et võro kiilt pruugitas ligi:

- 50% kõnõlõsõ egäpäävätselt ja kõgest,
- 20% olenevalt olukõrrast
- 17 % kõneles vähäkese ku om võrokeelinõ kõnõ’
- 13% saava arrvu, a esi ei kõnõlõ.

Võro keele mõistjaid Eestis 75 000 *Rahvaloendus 2011*

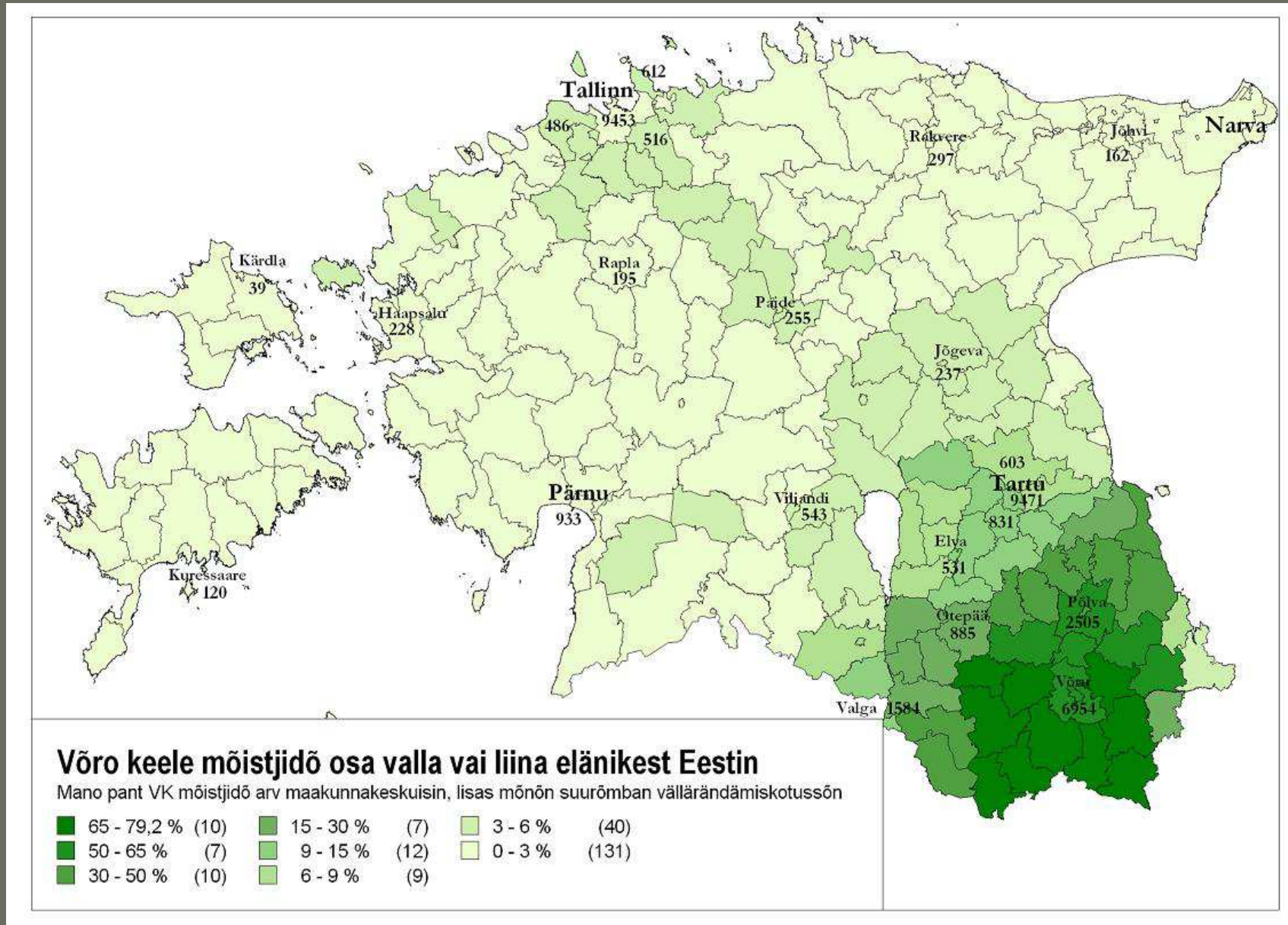

Ei r as

TAN TARE MAN OM SANN
PIDOTARÕ KÜLM ÜÜ MAJA

UMA MEKK
RÕIVAHOIT.
VALVÕMIIST TAN OLÕ-I, A NAGI PIDÄ RÕIVA' KINNI KÜLH!
LEADER

EELARVE
KLASS
KÜLMETUS
koeratõugu
KAUKSI ÜLLE
Mi uma savvusann
PUNK EI OLE SURNUD
VÕRO- JA SETOKEELINE KIRÄNDÜS
UUDIS!
KOKAKOOL
Unistuste AIAD Inglismaal
IDARINDE RELVAD
Puud

27.-
1.73€
Urvastõ kasitüü
URVASTÕ KAMA
URVASTÕ KAMA

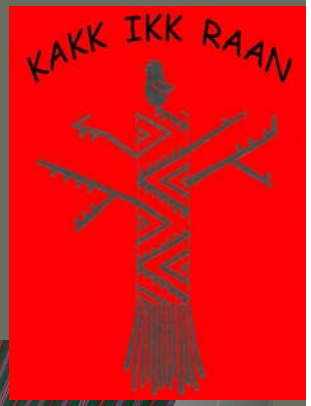

Pildid võistluselt “Võro kiil pildi pääl”, erinevad autorid.

Pruugitas vannu tarkuisi ja tiidmisi …

- Küllä ei minta tühja käege
- Kaijas kuu saisu tüü vai tegemise plaanmise man
- Pandas tähele esisugumaidsi märkõ, ettetähendüsi
- Tõpi vasta võedas api rahvatarkusõst
- Vannu tüüvõttit pruugitas iks edesi (lambit pöetäs pügirauduga, lihha suidsutõdas sannan, haina niidetäs vikatiga, koetas korvõ, aiakraami kasutedäs esi jvm)
- Tüü tegejalõ andas jõudu
- Ütstõist avitedes olku suur vai väiku tüü vai murõ

Tan mõistõtas…

Pilt Kadri GL Laube.

Harju Ülle pilt

Pilt Ülle Harju, Uma Leht.

Suuremba’ tüü’ tetäs talossõga

Lüvväs vahtsõt lastukatust, noorõ’ opva talosõl taad tüüd. Saarõ Evari tettü pilt.

Kartulivõtt. Kõva Kalvi pilt.

Majja eihtedäs palgõst. Pilt Kadri GL Laub

Tüüd opitas tegema…

Pirrukorvi kudamise oppminõ. Pilt Tiit Blaat.

Sannavihtu tegemist opitas.

Suidsusannakombõ

Vanal Võromaal

Pilt: Triinu Qjar

Pilt: Tarmo Salu

Vannust matidsõkombist peetäs

Ristipuu, kon vahtsõnõ rist lõigat 2004. Pilt Marju Kõivupuu

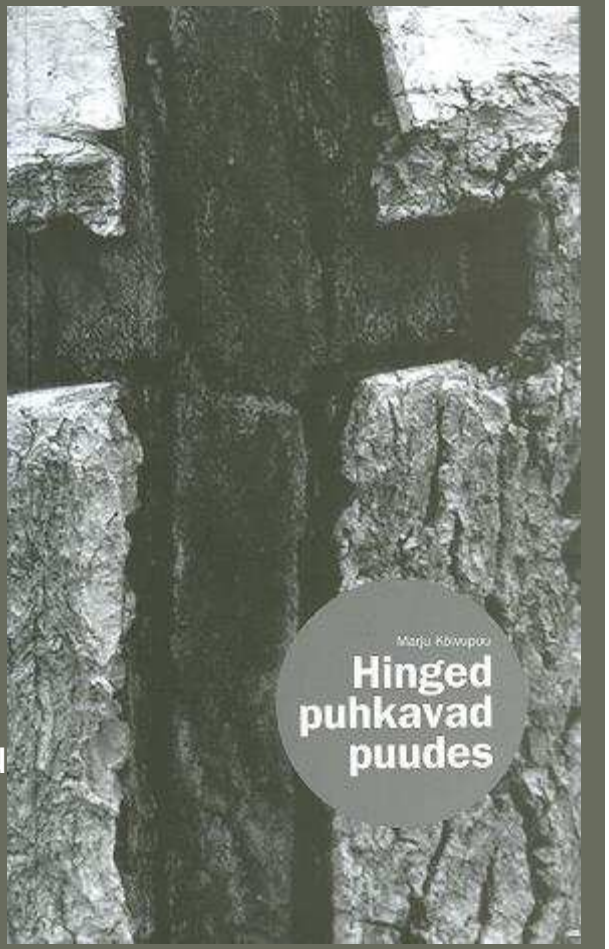

Pido olõ-i pillildä ja laululda

Lõõdsamehe’

Laalumehe’

Teppo lõõts

Folkräüss 2008 suvi

Võrokõisi Uma Pido

II pido 2010

I pido 2008

Pilt Igor Kotjuh

III pido 2013

Võro Selts VKKF ja Võro Instituut

Selts luudi 1988. aastagal. Om MTÜ. Seltsi tsihi:
-avita hoita paigapäälist kultuuriperändüst, tukõ võrokeelitse kultuuri edenemist, härgütä võro keele pruukmist egäpäävatsen elon nii kirän ku kõnnõn.
Tetäs:
- alaten 1989. a tetäs egä suvi Kaika suveülikuulõ
- alaten 1989. a antas vällä Võro-seto tähtraamat-kalendrit
- alaten 2004. a om selts võrokeelse aolehe Uma Leht välläandja (leht esi ilmus aastagast 2000)
-alaten 2008. a om selts võrokeelitse laulu- ja rahvapeo Uma Pido kõrralduse iistvõtja
-2010 aastagast vida savvusanna kuuntüükogo tegemisi ja projekte
- viil hulka ettevõtmisi

Instituut om 1995. aastagal Kultuuriministeeriumi mano' luud riigi tiidüsasotus.

Instituudi tsihi: võro keele ja kultuuri uurminõ, edesipüsümise tugõmine, võrokiilse oppusõ kõrraldaminõ, keelenõvvu andminõ, raamatidõ tegemine, kuuntüü kõrraldamine kultuuriruumi seen ja viil pallo ettevõtmisi

MEEDIA

UMA LEHT
VÕROMAA RAHVA UMAN KEELEN LEHT

- aoleht
- telesaate´
- Vikerraadion võrokeelidse uudisse T 17.05

HARIDUS

Keelepesä

Pilt *keelepesä* kodulehelt

Koolioppus

Pilt Kadri Giannakaina Laube

Võro Instituut : www.wi.ee

Võro Selts VKKF: www.voroselts.ee